

3. května 2020 (Bohoslužby v nouzovém stavu vyhlášeném kvůli pandemii nemoci covid-19)

Neděle Jubilate (3. neděle po Velikonocích)

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a společenství Ducha svatého se všemi námi!

„Uzdrav mě, Hospodine, a budu zdrav, spas mě a budu spasen, neboť ty jsi můj chvalozpěv.“ Jr 17,14

Píseň 442 Pane, dnešek je den chvály

Modlitba: Pane Bože, tohle je zvláštní, mimořádná chvíle. Když můžeme být s tebou, mluvit k tobě, jsme naprosto svobodni. Můžeme ti totiž naprosto důvěřovat, že nás přijímáš, rozumíš nám, nic z toho, co o nás víš, nezneužiješ, neobrátiš proti nám. Naopak, odpouštíš nám a chceš nám pomoci, i kdyby tě to mělo něco stát - námahu, čas, bolest, oběť. A tak se nemusíme bát ani tebe ani čehokoli jiného kolem nás. A dokonce se nemusíme bát ani sebe. Nemusíme mít strach ze sebe sama, z temných zákrutů své duše, z nečekaně zlobných hnutí naší mysli, ze slov a skutků, kdy překvapujeme sami sebe svou agresivitou, pomstychtivostí, záłudností, lhostejností. Dodáváš nám odvahu své temné stránky a svou bezmoc přiznat. A stáváš se na naši stranu proti všemu tomuto zlému a děsivému. Pane, tobě věříme. Tvé lásce, tvé moci. Bože Otče, Synu i Duchu svatý, stůj při nás! Amen.

Čtení: *Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu! Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním, po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tvé mládí se obnovuje jako mládí orla. Hospodin zjednává spravedlnost a právo všem utlačeným.* Ž 103,1-6

Píseň 168 Zpívejte, čest vzdejte

Text: *Přeplavili se do krajiny gerasenské, která leží proti Galileji. Když vystoupil na břeh, vyšel proti němu jakýsi muž z toho města, který byl posedlý démony a už dlouhou dobu nenosil oděv a nebydlel v domě, nýbrž v hrobech. Když spatřil Ježíše, vykřikl, padl před ním na zem a hlasitě zvolal: „Co je ti po mně, Ježíši, Synu Boha nejvyššího? Žádám tě, abys mne netrápil.“ Ježíš totiž nečistému duchu přikazoval, aby z toho člověka vyšel. Neboť ho velice často zachvacoval; tehdy ho poutali řetězy a okovy a hlídali, ale on pouta vždy převal a byl démonem hnán do pustých míst. Ježíš se ho zeptal: „Jaké je tvé jméno?“ Odpověděl: „Legie,“ protože do něho vešlo mnoho zlých duchů. A prosili Ježíše, jen aby jim nepřikazoval odejít do pekelné propasti. Bylo tam veliké stádo vepřů, které se páslo na svahu hory. Démoni ho prosili, aby jim dovolil do nich vejít; on jim to dovolil. Tu vyšli z toho člověka, vešli do vepřů, a stádo se hnalo po příkrém srázu do jezera a utopilo se. Když pasáci uviděli, co se stalo, utekli a donesli o tom zprávu do města i do vesnic. Lidé se šli podívat, co se stalo; přišli k Ježíšovi a našli toho člověka, z něhož vyšli démoni, jak sedí u Ježíšových nohou oblečen a chová se rozumně. A zděsili se. Ti, kteří viděli, jak byl ten posedlý vysvobozen, jim o tom pověděli. A všichni obyvatelé gerasenské krajiny prosili Ježíše, aby od nich odešel, poněvadž se jich zmocnila veliká bázeň. Vstoupil tedy na loď, aby se vrátil. Ale ten muž, z něhož vyšli démoni, ho prosil, aby směl být s ním; on ho však poslal zpět a řekl mu: „Vrať se domů a vypravuj, jak veliké věci ti učinil Bůh.“ I odešel a zvěstoval po celém městě, jak veliké věci mu učinil Ježíš.* L 8,26 – 39

Kázání: Připadáte si někdy jako blázen? Říkáte si, já snad nejsem normální? Překvapujete sami sebe? Co dokážeme vymyslet, co dokážeme říci, co dokážeme udělat! A nebývá to většinou překvapení nemilé? Co ze mě vylítlo, proč náhle tolik zloby? Ve snu mne nenapadlo, nikdy bych si nedokázal

představit, že právě já...! Jsem normální? - - Stává se vám to? Tak to je úplně normální. Takoví my lidé jsme.

Ten gerasenský šílenec je ale opravdu úplně ujetý. Naháč na hřbitově. Posedlý démony. Celou legii démonů. Dovedeme si to vůbec představit? Jenomže tenhle extrémní případ nám může pomoci pochopit něco, co se ve skryté, jemnější formě může týkat i nás. Zdá se vám, že to v jeho případě bude nějaká psychiatrická diagnóza? Ale – kdo ji dnes nemá, prosím vás?! Snad jen ten, kdo se ještě nenechal pořádně vyšetřit. No, přeháním. Spíš vezměme v úvahu, že bible nerozlišuje fyzickou, psychickou, sociální a spirituální krizi. Není fascinována diagnostikou. Vidí člověka v nouzi, v průšvihů. V ohrožení. Hledí na to, jak mu je. Čím strádá. Že bible mluví o démonech, je její způsob vyjadřování, který odpovídá tehdejší dobou představám. Podstatné však je, co se děje a jak tomu člověku je.

Ten člověk je svázaný. Zároveň prchá na pustá místa. Je stíhán sebezničujícími sklony. Vyhledává blízkost smrti. Nevydrží mezi lidmi.

Nemá se to dělat při výkladu Písma, ale popustím kohoutek své fantazie. Bojí se lidí? Bojí se setkání? Jaký je to strach a jaký útek? Možná strach ze soužití, ze skutečně důvěrného vztahu, který potřebujeme a zároveň je pro nás riskantní a ohrožující. Strach ze sebe sama. Kdo jsem a jaký jsem. Gerasenský šílenec se aspoň projeví! Vnitřní rozpor v sobě neunes, prchá na pustá místa, aby hledal sám sebe. Nebo Boha? (Ježíš chodí na pustá místa, aby se modlil.) Možná je v něm touha po svobodě, nic nepředstírat, vše ze sebe svléci, vystavit se i své smrtelnosti. Na místech smrti hledá život. Kolik z nás v sobě neseme tento vnitřní rozpor? A aniž bychom našli odvahu ke skutečnému útěku nebo aspoň výkřiku, stahujeme se do vnitřní samoty. Můžeme přitom působit docela společenským dojmem... Ale skutečně důvěrného vztahu se bojíme. Bojíme se plného života. Možná právě tento rozpor nazývá bible hříchem. Ani ne tak nějaká etická provinění, ale tahle spoutanost nás trápí. Strach z plného života. A co možná vztah nejvíc zraňuje, není nějaký přešlap, že se druhého dotkneme, ale že se do té důvěrné blízkosti vůbec nepustíme. Se svými pochybnostmi, strachy, se svou nahotou prcháme.

Gerasenský šílenec aspoň zápasí. Ten rozpor demonstruje. Má odvahu nepředstírat. Ale lidé kolem něho to nesnesou. Ruší je. Poutají ho. Hlídnají. Snad že ho chtějí chránit před ním samým. Anebo své společenství před příliš palčivými otázkami? Otázkami po blízkosti, důvěře, po smyslu. Nevidím u toho šílence žádnou duševní poruchu, ale duchovní krizi. Možná volání po Bohu. Po autentickém vztahu k Bohu, k druhým lidem i k sobě samému. Který musí být založen na důvěře. Ale okolí tohle volání neunes. Odpovídá umlčováním, restrikcemi. Takhle se chová náboženství založené na zákazech a příkazech. Ono je lidskou odpovědí na volání sevřené duše po důvěrném vztahu k Bohu a člověku.

Neunesitelný rozpor v sobě samém a touha po Bohu (možná) vedou tohoto člověka na pusté místo. Jenomže – jako tolikrát – jen utíkat, jen být sám se sebou, nemusí být východisko. Své démony si totiž beru všude s sebou.

Aby se něco pohnulo, musí dojít k setkání. Z protějšího břehu, odjinud přichází Ježíš. Je to konfrontace, stojí proti sobě, a přece to není protivník. Ježíš se nebojí, dívá se zlu do tváře, ptá se, rozmlouvá. Ptá se na jméno. A ten člověk si dává jméno podle svého problému. Je to časté mezi ztroskotanci. Jsem ten odpadlík. Alkoholik. Průserář. Jsem legie, protože je nás mnoho. Jsme silní jak římská armáda. Nepřemožitelní. Jenže v tu chvíli se to zlé hroutí. Protože potkává někoho, kdo nemá strach, kdo ho pojmenuje? Kdo oddělí to zlé od člověka, který je jím svázán a trpí? Ty nejsi, člověče, totéž, co tvé projevy, nemusíš být, nemusíš tím zůstat na věky určován. Jsi ještě také někým jiným. Můžeš být jiným.

Takhle by to jako jakousi terapii mohl vlastně uplatnit kdokoli. Ale v tom příběhu má Ježíš pro zlé mocnosti mimořádnou autoritu. Je Synem Boha Nejvyššího a má moc démony uvrhnout do pekelné propasti. Podle soudobých apokalyptických představ bude takhle se zlými silami zúčtováno při posledním soudu. Písmo vidí Ježíše jako tohoto soudce, zvaného v apokalyptické literatuře Syn člověka. Jenže ta chvíle pro konečné zúčtování se zlem ještě nenastala. Ježíš démonům dovolí, aby vešli do prasat. Nečistí duchové do nečistých zvířat, to se hodí. Ale ta jejich sebezničující tendence je tak silná, že prasata spáchají sebevraždu.

Odkud se bere ta Ježíšova autorita? Co víc je na něm, krom toho, že nemá strach, rozmlouvá s tím posedlým člověkem, nevidí ho jen z té vnější stránky, jak se ten člověk projevuje? Ježíš představuje blízkost k Bohu a k člověku. Odchází na pustá místa, aby se modlil. Aby čerpal. Naslouchal, přijímal. A dával. Ježíš Kristus je ztělesněním evangelia, té dobré zprávy, že Bůh nás hledá a je na naší straně. Bůh je blízkost, které není třeba se bát. Ježíš učí, co je skutečně plný život, důvěrný vztah, co je milovat, co je vztah k Bohu, k sobě samému i k druhým lidem. Jde za námi do naší vyhoštěnosti, do naší dobrovolně i zoufale zvolené osamělosti, vytahuje nás k životu, do jeho plnosti. Pořád se toho bojíme, tak jako ti, kdo byli zděšeni tím, jak někdejší šílenec se chová rozumně, a žádali Ježíše, ať od nich odejde. Je to časté, normální. Ale snad se jednou, s Boží pomocí odvážíme vykročit.

Minulý týden jsem slyšel promluvu katolického kněze Ladislava Heryána. Ještě se v ní vracel k Velikonocům, vždyť ty vlastně nikdy nekončí. A pravil něco v tom smyslu: „Velikonoce znamenají, že naděje neumírá poslední. Naděje neumírá vůbec.“ Tolik Heryán. A k tomu bych už jen dodal: A kdo tomu věříme, řekněme k tomu Amen.

Píseň 419 Mocný Bože, při Kristovu

Ohlášky

Přímluvná modlitba: Pane, prosíme za ty, kdo jsou jako ve vězení, kdo jsou uzavřeni, jsou sami a postrádají sociální kontakty, skutečná setkání s druhými lidmi, důvěru a blízkost. Prosíme také za ty, kdo jsou nyní nuceni pobývat natěsno s těmi, s nimiž si nerozumějí. Za ty, kdo zažívají právě v těchto dnech neshody, nepochopení, násilí. Prosíme za ty, kdo jsou současnou situací chyceni, lapeni a není pro ně úniku. Prosíme za vězněné, za nemocné, připoutané na lůžko. Prosíme za společenství korejských křesťanů, kteří se u nás scházeli a nyní čelí mj. také nepříznivým ekonomickým dopadům pandemie. Prosíme za ty, kdo hledají Boha jako poslední útočiště, pravdu, naději. V tiché modlitbě ti jmenovitě předkládáme ty, na kterých nám záleží... A společně voláme: Otče náš, který jsi v nebesích, posvět se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi, chléb náš vezdejší dej nám dnes a odpusť nám naše viny jako i my odpouštíme našim viníkům a neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého, neboť tvé je království i moc i sláva, na věky, amen.

Poslání: *Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ Ježíš mu odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ On mu řekl: „„Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe.““ Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To čiň a budeš živ.“ L 10,25-28*

Požehnání: Hospodin tě požehná a ochrání tě. Hospodin nad tebou rozjasní svou tvář a bude ti milostiv. Hospodin k tobě obrátí svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen.

Píseň (Svítá) 148 Kdo na kolenou klečí